

EsP

Unang Markahan

PIVOT **4A** LEARNER'S MATERIAL

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Ang modyul na ito ay masusing sinuri at niribisa ayon sa pamantayan ng DepEd Regional Office 4A at ng Curriculum and Learning Management Division CALABARZON. Ang bawat bahagi ay tiniyak na walang nilabag sa mga panuntunan na isinasaad ng Intellectual Property Rights para sa karapatang pagkatuto.

Mga Tagasuri

Edukasyon sa Pagpapakatao

Ikaapat na Baitang

Regional Office Management and Development Team: Job S. Zape, Jr., Jaypee E. Lopo, Romyr L. Lazo, Fe M. Ong-ongowan, at Lhovie A. Cauilan

Schools Division Office Development Team: Catherine A. Teano, Melanie L. Alcantara at Jennifer A. De Villa, Mark Josepht O. Torres, Henry G. Contemplacion, Vincent Emmanuel L. Ilagan, Hiyasmin D. Capelo at Sonny Bhoy L. Flores

Edukasyon sa Pagpapakatao Ikaapat na Baitang
PIVOT IV-A Learner's Material
Unang Markahan
Unang Edisyon, 2020

Inilathala ng: Kagawaran ng Edukasyon Rehiyon IV-A CALABARZON
Patnugot: Wilfredo E. Cabral
Pangalawang Patnugot: Ruth L. Fuentes

PIVOT 4A CALABARZON

Gabay sa Paggamit ng PIVOT 4A Learner's Material

Para sa Tagapagpadaloy

Ang modyul na ito ay inihanda upang makatulong sa ating mga mag-aaral na madaling matutuhan ang mga aralin sa asignaturang EsP. Ang mga bahaging nakapaloob dito ay sinigurong naayon sa mga ibinigay na layunin.

Hinihiling ang iyong paggabay sa pagbibigay sa ating mga mag-aaral ng tamang paraan ng paggamit nito. Malaki ang iyong maitutulong sa pag-unlad nila sa pag-unawa sa pagpapakita ng kakayahan nang may tiwala sa sarili na kanilang magiging gabay sa mga sumusunod na aralin.

Salamat sa iyo!

Para sa Mag-aaral

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
3. Maging tapat at may integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
4. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
5. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagpadaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagpadaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong kay nanay o tatay, o sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi sa MELC. Kaya mo ito!

Mga Bahagi ng PIVOT 4A Modyul

	Bahagi ng LM	Nilalaman
Panimula	Alamin	Ang bahaging ito ay naglalahad ng MELC at ninanais na outcome ng pagkatuto para sa araw o lingo, layunin ng aralin, pangunahing nilalaman at mga kaugnay na halimbawa para makita ng mag-aaral ang sariling kaalaman tungkol sa nilalaman at kasanayang kailangan para sa aralin.
	Suriin	
Pagpapaunlad	Subukin	Ang bahaging ito ay naglalahad ng mga aktibidad, gawain, nilalaman na mahalaga at kawili-wili sa mag-aaral, karamihan sa mga gawain ay umiinog lamang sa mga konseptong magpapaunlad at magpapahusay ng mga kasanayan sa MELC lalo na ang bahaging ito ay nagbibigay ng oras para makita ng mag-aaral ang alam niya, hindi pa niya alam at ano pa ang gusto niyang malaman at matutuhan.
	Tuklasin	
	Pagyamanin	
Pakikipagpalihan	Isagawa	Ang bahaging ito ay may iba't ibang gawain at oportunidad sa pagbuo ng kailangang Knowledge Skills and Attitude (KSA). Pinahihintulutan ng guro ang mga mag-aaral na makisali sa iba't ibang gawain at oportunidad sa pagbuo ng kanilang mga KSA upang makahulugang mapag-ugnay-ugnay ang kanilang mga natutuhan pagkatapos ng mga gawain sa D. Inilalantad ng bahaging ito sa mag-aaral ang totoong sitwasyon/ gawain ng buhay na magpapasidhi ng kaniyang interes upang matugunan ang inaasahan, gawing kasiya-siya ang kanilang pagganap o lumikha ng isang produkto o gawain upang ganap niyang maunawaan ang mga kasanayan at konsepto.
	Linangin	
	Iangkop	
Paglalatap	Isaisip	Ang bahaging ito ay nagtuturo sa mag-aaral ng proseso na maipakikita nila ang mga ideya, interpretasyon, pananaw, o pagpapahalaga at makalikha ng mga piraso ng impormasyon na magiging bahagi ng kanilang kaalaman sa pagbibigay ng repleksiyon, pag-uugnay o paggamit nang epektibong nito sa alinmang sitwasyon o konteksto. Hinihikayat ng bahaging ito ang mga mag-aaral na lumikha ng mga estrukturang konseptuwal na nagbibigay sa kanila ng pagkakataong pagsamahin ang mga bago at lumang natutuhan.
	Tayahin	

Pagsasabi ng Katotohanan

I

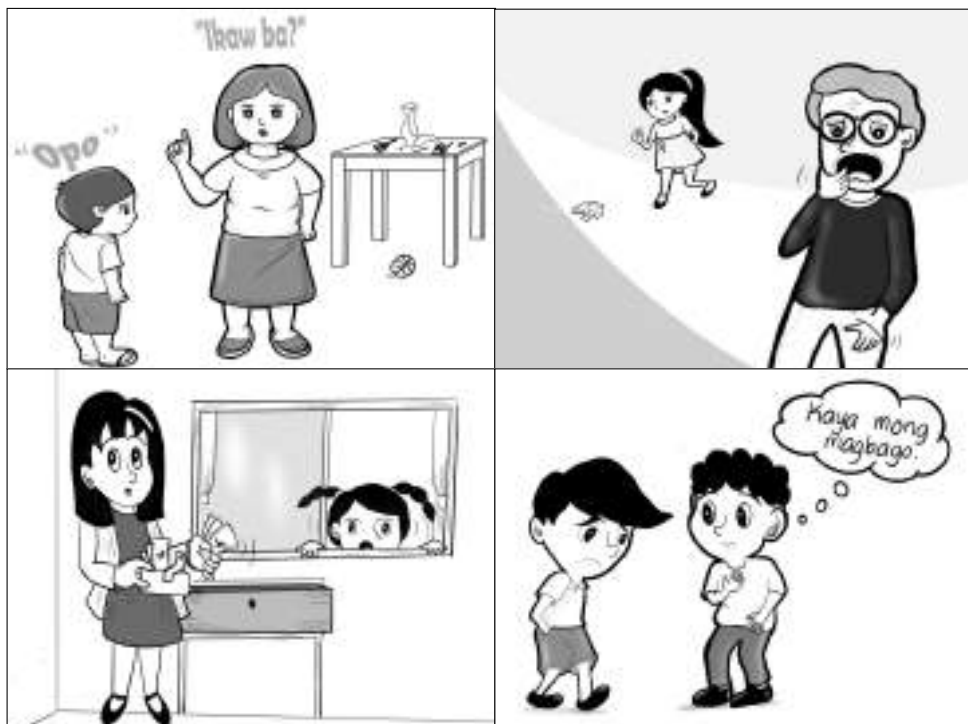
Aralin

Noong ikaw ay nasa ikatlong baitang, naipamalas mo ang pag-unawa sa pagpapakita ng mga kilos na nagpapahalaga sa sarili, kapwa, bansa, Diyos at Kanyang mga nilikha.

Ngayong taon, hangad naman ng asignaturang Edukasyon sa Pagpapakatao na maipamalas mo ang pag-unawa sa mga makabuluhang gawain. Kaakibat nito ang pagpapahalaga tungo sa wasto, maayos, masaya at mapayapang pamumuhay.

Sa modyul na ito, pag-aaralan mo ang mga konspetong may kinalaman sa katotohanan. Mauunawaan mo ang kahalagahan ng pagkakaroon ng katatagan ng loob, mapanuring pag-iisip, pagkamatiyaga, pagkamapagtiis, pagbubukas-isip at pagkamahinahon. Kasama rin dito ang pagmamahal sa katotohanan na magpapalaya sa anumang alalahanin sa buhay ng tao bilang kasapi ng pamilya.

Sa pagtatapos ng araling ito, inaasahang nakapagsasabi ka ng katotohanan anoman ang maging bunga nito.

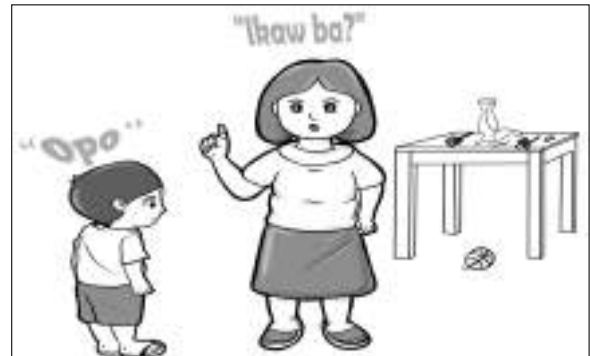
Taglay mo ba ang katatagan ng loob sa pagsasabi ng katotohanan? Kaya mo bang gawin ang mga nasa larawan?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Suriin ang bawat larawan. Markahan ng tsek (/) kung ito ay nagpapakita ng katatagan ng loob. Lagyan naman ng ekis (X) kung hindi. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Natukoy mo ba nang tama ang mga larawang nagpapakita ng katatagan ng kalooban? Saan mo ibinatay ang iyong kasagutan?

Sa pagkakataong ito, susubukin naman ang iyong kaalaman tungkol sa katatagan ng kalooban na may kinalaman sa pagsasabi ng katotohanan. Mababatid mo rin ang mga sitwasyong nangangailangang maipakita mo ang katatagan ng loob kahit ikaw ay bata pa lamang.

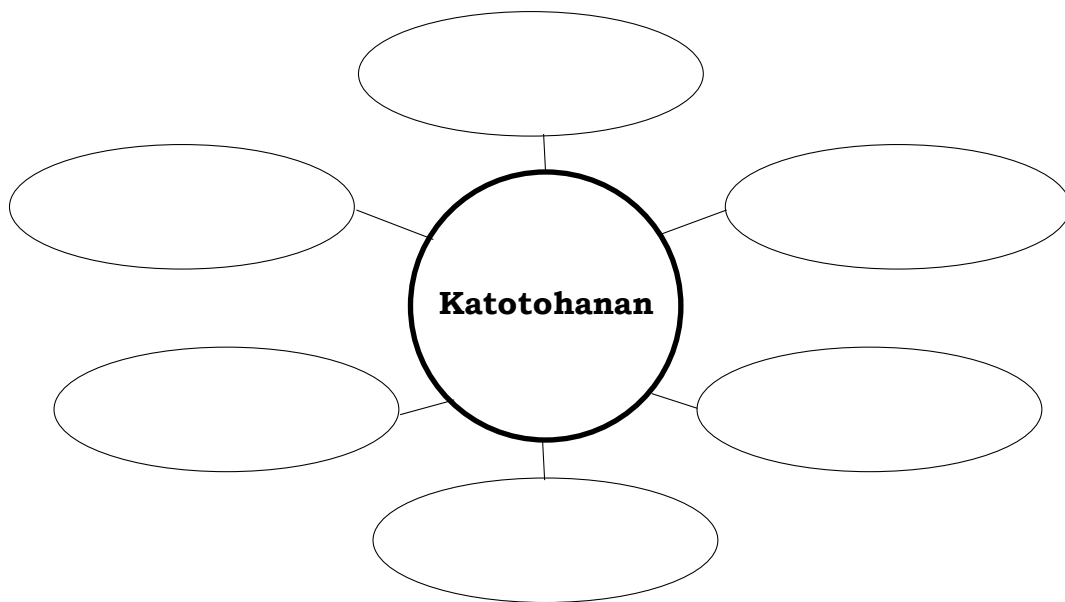
Aalalahanin mo rin ang mga karananasan mo tungkol dito.

PIVOT 4A CALABARZON

D

Bilang mabuting bata, mahalagang alam mo ang ibig sabihin ng katotohanan. Uumpisahan mo ang pagpapaunlad ng iyong kaalaman sa pag-iisip tungkol sa dati at kasalukuyang kaalaman sa konseptong ito. Mula rito ay tutuklasin mo ang mga bagong kaalaman. Gagabayan ka rin sa bahaging ito upang pagyamanin pa ang mga bagong kaalaman na makatutulong sa iyo upang maisagawa ang inaasahan sa iyo.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Mag-isip ng mga salitang katumbas o kaugnay ng salitang katotohanan. Isulat ito sa pormang **word web** katulad ng nasa ibaba. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin ang bawat sitwasyon. Tukuyin kung ito ay pagpapakita ng katatagan ng loob sa pagsasabi ng katotohanan. Lagyan ng ang patlang kung Oo at naman kung Hindi. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

- ____ 1. Pag-amin sa nagawang pagkakamali.
- ____ 2. Pagpilit sa sariling kagustuhan kahit hindi sumasang-ayon ang iba.
- ____ 3. Pakikinig sa suhestiyon ng nakatatanda.
- ____ 4. Hindi pag-amin at pag-aangkin sa perang napulot sa daan.
- ____ 5. Pagsusumbong sa magulang kahit wala itong katotohanan.

Ang katotohanan ay kasingkahulugan ng mga salitang tama, tumpak, tunay, totoo, wasto, tiyak at naaayon. Kabaliktaran nito ang kasinungalingan, mali, hindi wasto, peke at huwad.

Bilang bata, mahalagang lagi kang pumapanig sa katotohanan. Maipakikita ito sa pamamagitan ng pagkakaroon ng katatagan ng loob sa pagsasabi ng totoo. Ang katatagan ng loob ay nangangahulugan ng kawalang alinlangan o takot na ipahayag ang tama, mahirap man ito o maaaring makasakit sa sarili o sa iba.

Matatag ang iyong kalooban sa pagsasabi ng katotohanan kung hindi ka nagpapadala sa udyok na ilihim ang totoo, baliktarin ito o sabihin ang mali. Dapat kang manindigan na ang bagay na mali ay mali at hindi dapat kinukunsinti. Ipinaalam mo sa tamang tao at pagkakataon ang dapat na malaman nila.

Gusto mo bang mas maunawaan ang mga kilos na nagpapakita ng katatagan ng loob sa pagsasabi ng katotohanan? Tunghayan ang kuwento ni Mat. Bigyang pansin ang kanyang mga katangian at gawi na magpapatunay na siya ay may katatagan ng loob.

Si Mat na Tapat at Matatag

J. Lopo

“Anong nangyayari diyan sa loob?” Tanong ni Aleng Marta matapos marinig ang kalabog habang nagwawalis sa labas ng bahay.

“Huwag mong sasabihin kay nanay na ako ang may gawa. Malalagot ka sa akin,” banta ni Manuel sa batang kapatid na si Mat.

Dali-daling pumasok ang kanilang nanay. Nakita niyang nasa sahig na ang galon ng inuming tubig at basang-basa na rin sa kusina.

Aktong papasok sa banyo si Manuel nang magsalita ang ina. “Manuel, nakita mo ba kung sino ang may gawa nito?”

“Ah, eh, hindi po inay,” sagot niya.

“Ikaw, Mat, may nakita ka ba?” Baling ni Aleng Marta.

PIVOT 4A CALABARZON

“Inay,” umpisa niya.

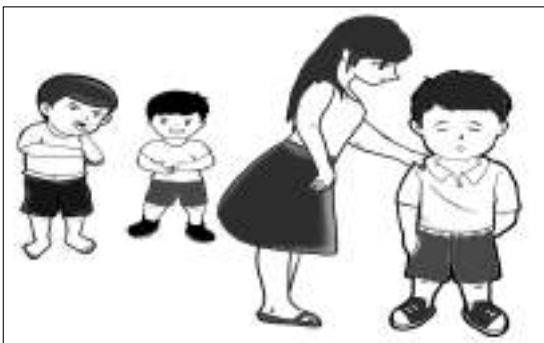
Bago pa maituloy ni Mat ang sasabihin ay biglang sumabat si Manuel. “Opo, tama, inay. Nakita ni Mat na naghahabulan kanina sa may lababo ang dalawa nating pusa. Sa kanilang pagkukulitan ay natabig po ni Ningning muning ang galon,” paliwanag niya.

“Totoo ba iyon, Mat,” tanong ng ina.

Sumagot naman si Mario. “Opo, inay. Totoo po ang sinabi ni kuya Manuel. Nakita ko rin po.”

“Hindi po totoo ang sinabi nina kuya, inay,” saad ni Mat. “Naghahabulan po sina kuya kanina. Nang mahuli po ni kuya Manuel si kuya Manny ay nagtulakan po sila. Tinamaan po ang lalagyan ng tubig at nahulog po ito,” pagkukuwento ni Mat.

“Aba, at kalian pa kayo natutong magsinungaling, ha? Sinabi ko na sa inyong huwag na huwag itong gagawin. Sumunod kayo sa akin at may ipagagawa ako sa inyo,” sabi ng kanilang ina.

“Lagot ka sa aming dalawa mamaya. Hindi ka marunong makiisa sa amin. Napahamak tuloy kami,” galit na wika ng mga kapatid.

“Pasensiya na po, mga kuya. Kailangang sabihin ko ang totoo, kahit magalit kayo. Tinuruan nila tayo na laging magsabi ng katotohanan. Sinabi ko lang po ang tama,” wika ni Mat.

Matapos makausap ng ina ang dalawa ay lumapit ang mga ito kay Mat. “Hindi na kami galit. Patawad kung nagsinungaling kami at sinabihan kang gawin din ito. **Sorry** din sa pananakot sa iyo. Pangako, hindi na mauulit.”

“Tinatanggap ko ang paghingi ninyo ng tawad, sagot ni Mat.

“Tandaan ninyong mahal ko kayo at ayaw kong lumaki kayong nagsisinungaling. Mahusay, Mat. Ipagpatuloy mo ang pagpapakita ng katatagan ng loob sa pagsasabi ng katotohanan anoman ang posibleng mangyari, paliwanag ng ina.”

Nagkamayan silang tatlo at ngumiti sa isa’t isa tanda ng pag-aayos.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Sagutin ang mga katanungan ayon sa laman at mensahe ng kuwento. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Nahulog ang galon ng inuming tubig dahil ____
A. kay muning   B. kay Mat   C. kina Manuel at Mario
2. Ang sabihan si Mat na huwag sabihin sa ina ang totoo ay ____
A. tama, upang wala ng mapahamak
B. mali, dahil hindi tamang magsinungaling
C. mali, dahil aawayin ng mga kapatid
3. Ang tamang kilos na naipakita sa huli ng magkapatid na Manuel at Mario ay ____
A. paghingi ng tawad   B. pagbabanta   C. pang-aaway
4. Kung ikaw si Mat na nakakita ng pangyayari, ang gagawin mo ay
A. pagtakpan ang mga kapatid
B. akuin ang kasalanan ng dalawa
C. sabihin din ang katotohanan
5. Ang kabuuang mensahe ng kuwento ni Mat ay ang pagkakaroon ng ____
A. katalinuhan ng isipan na malaman ang katotohanan
B. katatagan ng loob na sabihin ang katotohanan
C. pagsunod sa ipinag-uutos ng kapatid kahit mali

Nakapulot ka ba ng mga bagong kaalaman? Handa ka na bang magamit ito? Magpatuloy ka sa pagsasagawa, paglinang at pag-aangkop.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Mag-isip ng isang pangyayari sa buhay mo na hindi mo nasabi ang katotohanan. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

Ang isang pangyayari na hindi ako nagkaroon ng katatagan ng loob na sabihin ang katotohanan ay noong _____
_____
_____
_____.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Basahin ang mga pahayag. Markahan ng tsek (/) ang nagpapakita ng katatagan ng loob sa pagsasabi ng katotohanan. Lagyan naman ng ekis (X) kung hindi. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

- _____ 1. “Hindi ko na iintaying tanungin ako, aamin na ako.”
- _____ 2. “Kahit takutin pa ako upang magsabi ng mali, ‘yong totoo pa rin ang sasabihin ko.”
- _____ 3. Dahil napulot ko lang ang laruang ito, ibabalik ko ito sa may-ari.
- _____ 4. “Naku! Huwag kang maingay. Sabihin mo hindi mo alam kung bakit nabasag ang salamin.”
- _____ 5. “Ayos lang na maglihim paminsan-minsan basta hindi palagi.”

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Mag-isip ng mga hakbang na dapat mong gawin upang higit pang mapaunlad ang katatagan ng iyong loob sa pagsasabi ng katotohanan anoman ang maging bunga nito? Gawin ito sa iyong kuwaderno.

A

Ang pagsasabi ng katotohanan, anoman ang maging bunga nito, ay dapat gawin ng batang katulad mo. Matatag ang iyong loob kung magagawa mo ito. Ipakita ito sa lahat ng pagkakataon.

Bilang mag-aaral, makabubuting bigyang pansin ang mga gawaing magpapatatag ng iyong loob upang patuloy mong masabi ang katotohanan.

Huwag mag-alinlangan o matakot. Maging tapat o totoo. Huwag magsinungaling o pagtakpan ang isang bagay na mali. Kaya mo itong gawin.

PIVOT 4A CALABARZON

Gawain sa Pagkatuto Bilang 8: Sagutin ang mga sumusunod ayon sa iyong natutuhan sa araling ito. Isulat ang letra ng sagot sa iyong kuwaderno.

1. Ang sumusunod ay kasingkahulugan ng katotohanan, **MALIBAN** sa ____
A. tama   B. tumpak   C. peke   D. wasto
2. Kabaliktaran naman ng katotohanan ang ____
A. totoo   B. naaayon   C. tunay   D. kasinungalingan
3. Taglay mo ang katatagan ng loob sa pagsasabi ng katotohanan kung
A. magsusumbong ka ng mali sa mga magulang
B. magwawalang-kibo kahit nakita mo ang pangyayari
C. ililihis sa iba ang kwento upang hindi mapagalitan
D. aamin ka sa nagawang kasalanan kahit mapagalitan
4. Napansin mong kumukuha ng pera sa pitaka o **wallet** ng nanay mo ang iyong panganay na kapatid. Sinabihan ka niyang huwag siyang isumbong dahil sasaktan ka niya kapag ginawa mo iyon. Dahil dito ____
A. mananahimik ka na lang
B. sasabihin mo pa rin sa nanay
C. sasabihin sa nanay na hindi mo alam
D. aakuin ang kasalanan ng kapatid
5. Nakagawa ka ng kasalanan ngunit tiyak na mapapagalitan ka kapag inamin mo ito. Bilang batang taglay ang katatagan ng loob, ikaw ay ____
A. aamin   B. magdadahilan   C. iiyak   D. magsisinungaling

Gawain sa Pagkatuto Bilang 9: Pumili ng isang sitwasyon na iyong babasahin at sasagutin. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Naglalakad ka pauwi ng bahay nang makapulot ng isandaang piso. May pambili ka na ng gamit sa pag-aaral. Nakita mo ang isang ale na may hinahanap sa daan. Nahulog ang pera niya. Ano ang gagawin mo?
2. Pinaglaruan ng kapatid mo ang aklat ng ate mo at nasira niya iyon. Sinabihan ka niya na huwag siyang isumbong. Tinanong ka ng ate mo kung sino ang nakasira. Ano ang sasabihin mo?
3. Bumili ka sa tindahan ng kapitbahay. Labis ang sukling iyong natanggap. Ano ang gagawin mo?

Pagsusuri ng Katotohanan

Aralin

I

Natutuhan mo sa nakaraang aralin ang tungkol sa pagkakaroon ng katatagan ng loob sa pagsasabi ng katotohanan. Nasabi at nagawa mo rin ito nang walang pag-aalinlangan o takot anoman ang maging bunga nito.

Dadako naman tayo sa pag-aaral kung paano susuriin ang isang pahayag, bagay o pangyayari bago gumawa ng anomang hakbang o kilos. Ipababatid sa iyo sa araling ito ang mga panggagalingan ng impormasyon na maaari mong gamitin. Kabilang dito ang mga balitang napakinggan, patalastas na nabasa/narinig, napanood na programang pantelebisyon at pagsangguni sa taong kinauukulan.

Paano mo nga ba inaalam ang totoo? Ano anong paraan ang ginagawa mo upang matuklasan ang katotohanan? Sino sino ang iyong tinatanong upang makakalap ng tamang impormasyon at mabatid mo ang katotohanan? Masdan ang mga larawan mula sa Save the Children.

Sa pagtatapos ng araling ito, ikaw ay inaasahang nakapagsusuri ng katotohanan bago gumawa ng anomang hakbang batay sa mga nakalap na impormasyon.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Tingnan ang bawat larawan. Tukuyin kung ano ang ipinakikita at isulat ito sa hanay ng Katawagan. Suriin kung ito ay maaaring magamit sa pagkalap ng impormasyon. Lagyan ng 👍 kung Oo at 👎 naman kung Hindi sa hanay ng Pasya. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

Larawan Bilang 1

Katawagan: _____

Pasya: _____

Larawan Bilang 2

Katawagan: _____

Pasya: _____

Larawan Bilang 3

Katawagan: _____

Pasya: _____

Larawan Bilang 4

Katawagan: _____

Pasya: _____

Larawan Bilang 5

Katawagan: _____

Pasya: _____

Larawan Bilang 6

Katawagan: _____

Pasya: _____

Natukoy mo ba kung alin sa mga larawan sa itaas ang maaaring pagkunan ng impormasyon upang malaman ang katotohanan?

Maaaring minarkahan mo ng 👍 lahat. Oo, posibleng makatulong ang mga ito kaya tama ang iyong sagot. Subalit, hindi sa lahat ng panahon ay tamang impormasyon ang maaaring ihatid ng mga ito kaya tama rin na 👎 ang iyong naging sagot.

D

Paano sinusuri ang mga impormasyon upang malaman ang katotohanan? Subukin kung alam mo itong gawin.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin ang bawat sitwasyon. Isulat ang Tama kung ito ay halimbawa ng pangangalap ng tamang impormasyon. Isulat naman ang Mali kung hindi. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

- _____ 1. Nagbabasa si Karen ng updates tungkol sa COVID-19 mula sa ulat ng **World Health Organization**.
- _____ 2. Sinusuri ni Emil ang nakasulat sa pakete ng pagkain upang alamin kung makabubuti ba ito o makasasama sa iyong kalusugan.
- _____ 3. Naniniwala si Rey sa mga nababasa niya sa **Facebook** kaya agad niya itong isini-**share**.
- _____ 4. Nagtatanong lagi sa kapitbahay si Alona tungkol sa kalagayan ng panahon.
- _____ 5. Hindi pinanonood nina Aya at Yulo ang palabas sa telebsiyon kapag ito ay Rated SPG o Striktong Patnubay at Gabay.

Nagkalat na ang napakaraming impormasyon. Abot kamay ito ng marami sa iba't ibang porma o paraan ng paghahatid. Bilang halimbawa, nariyan ang **internet**, diyaryo, telebisyon, mga anunsiyo, propesyonal, eksperto at mga kinauukulan.

Magkaganon man, madalas na iba-iba ang sinasabi tungkol sa iisang bagay. Nagdudulot tuloy ng maling kaalaman at kalituhan sa mga tao.

Kamakailan lamang ay nagkagulo ang mga tao dahil sa paglaganap ng sakit na COVID-19. Magkakasalungat ang mga ulat na mababasa at mapapanood. May mga nagsasabi at naniniwala na nasa paligid lamang ang **virus** habang ang iba ay hindi. Nalito rin ang mga tao sa ipinatupad na mga alituntunin sa panahon ng **quarantine**.

Maraming mamamayan ang sumasangguni sa hindi tamang batayan. Naniwala sila sa mga sabi-sabi ng iba. Ang iba naman ay sa maling tao nagtatanong.

Dahil dito, mahalagang masuri mo ang mga impormasyong iyong natatanggap. Nararapat na ikaw ay maging mapanuri sa mga balitang napakikinggan, patalastas na nababasa/naririnig, napanonood na programa sa telebisyon sa araw-araw. Ang mga ito ay nangangailangan ng gabay at pagsangguni sa mga nakatatanda o kinauukulan.

Bakit mahalagang masuri mo ang mga impormasyon? Basahin ang tula sa ibaba.

Maging Mapanuri

Mary Joy T. Flores

Suriing mabuti ang balitang narinig
Baka pekeng anunsyo, iyong maihatid
Ang iba'y naniwala kung hindi kikilatisin
Katotohanan lamang ang dapat sabihin.

Patalastas na napanood, suriin ang pakay
Mga nakatalang datos alamin kung tunay
Bawat detalye ay dapat mong siyasatin
Kung kahina-hinala ay balewalain.

Balitang nakalap, huwag agad ipagkalat
Baka mali ito, ikaw at iba ay mapahamak
Tiyaking mabuti ang totoong pinagmulan
Sumangguni sa kinauukulan kung kinakailangan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Sagutin ang mga katanungan ayon sa isinasaad ng tula. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Ano ang dapat gawin sa:
  - a. balitang narinig?
  - b. kahina-hinalang detalye ng patalastas?
  - c. balitang nakalap?

Matapos mong matuklasan ang mga bagong kaalaman tungkol sa pagsusuri ng katotohanan, magsasagawa ka ng mga kilos na magpapakita ng paggamit mo ng iyong natutuhan. Lilinangin mo rin at iaangkop ang mga ito sa iba't ibag sitwasyong ilalatag sa iyo.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Basahin ang bawat sitwasyon. Magpasya sa iyong gagawin sakaling mangyari ito. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

MGA SITWASYON	MGA KASAGUTAN
Nabasa mo na mamimigay ng computer set ang lalahok sa online game . Alam mong mahabang oras ang kakailanganin mo dito. Sasali ka ba? Ipaliwanag.	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
May nagpadala ng mensahe sa iyo sa cellphone na nagsasabi na ikaw ay nanalo ng malaking halaga. Pinatatawag ka upang ipagbigay alam ang iyong tirahan at iba pang impormasyon. Ibibigay mo ba ang mga ito? Ipaliwanag.	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Napanood mo sa telebisyon ang anunsiyo tungkol sa isang produktong pampaganda / pampakisig. Gusto mo itong subukan. Bibili ka ba nito upang gamitin? Ipaliwanag.	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Kailangan mong mangalap ng impormasyon tungkol sa mga sumusunod na sitwasyon. Alin sa mga nasa kahon ang gagawin mo? Maaaring magkaroon ng higit sa isang sagot. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

- _____ 1. Nais mong malaman ang posibilidad ng pag-ulan. Sabi kasi ng kaibigan mo ay uulan dahil walang bituin kagabi.
- _____ 2. Nais mong malaman kung maaari ng pumasok sa paaralan subalit wala kayong telebisyon.
- _____ 3. Nais mong mag-usisa tungkol sa bilang ng mga nagkasakit at namatay dahil sa COVID-19.
- _____ 4. Nais mong malaman kung ang programang iyong panonoorin ay akma sa batang tulad mo.
- _____ 5. Nais mong malaman sa kapitan ng inyong barangay ang mga programa tungkol sa pag-iwas sa COVID-19.

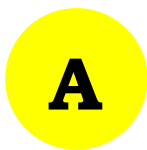
- A. Makinig ng balita sa radyo
- B. Manood ng programa sa telebisyon
- C. Magbasa ng mga anunsiyo o patalastas
- D. Sumangguni sa kinauukulan
- E. Magtanong sa kalaro o kaibigan
- F. Magbasa ng balita sa kilalang pahayagan

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Basahin ang sumusunod na sitwasyon. Magpasya kung Tama o Mali ang ginawa ng mga batang kakilala mo at isulat ito. Kung Mali, isulat ang payong ibibigay mo upang makakalap sila ng tamang impormasyon. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

- _____ 1. Nagbasa si Almie ng pahayagan upang malaman ang mga paliwanag kung bakit ipinasara ang isang istasyon ng telebisyon.
- _____ 2. Komunsulta si Mae at nanay niya sa isang albularyo nang siya ay magkasakit.
- _____ 3. Tumawag sa guro si Efren upang magtanong tungkol sa aralin.
- _____ 4. Itinanong ni Bea sa magtataho kung may paparating na bagyo.
- _____ 5. Ipinaalam ni Kyle sa mga kapitbahay na maaari ng lumabas dahil wala ng COVID-19. Galing ang impormasyon sa kanyang kaibigan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Pumili ng isang isyu o paksa mula sa nakasulat sa ibaba. Magpasya kung anong tamang pagmulan ng impormasyon upang malaman mo ang katotohanan. Isulat ang nakalap na impormasyon. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

ISYU/PAKSA	PAGMUMULAN NG IMPORMASYON	NAKALAP NA IMPORMASYON
1. Pagkakaroon ng sakit ng batang tulad mo.	_____	_____
	_____	_____
	_____	_____
2. Ulat tungkol sa pagbubukas ng mga paaralan.	_____	_____
	_____	_____
	_____	_____
3. Impormasyon tungkol sa paparating na bagyo.	_____	_____
	_____	_____
	_____	_____

Sa makabagong panahon na nagkalat ang mga impormasyon, mahalagang masuri mo ang mga ito. Hindi ka dapat agad-agad na naniniwala rito. Kailangan ding maging tiyak ka muna bago mo ito ipaalam sa iba.

Ang pagsusuri ng katotohanan bago gumawa ng anomang hakbang ay dapat taglayin ng batang katulad mo. Sa pamamagitan nito, makasisigurado ka na tamang pasya ang iyong mabubuo. Tamang kilos din ang iyong magagawa.

Muli, maging mapanuri. Sumangguni sa kinauukulan, makinig sa radyo, manood sa telebisyon, magbasa ng mga pahayagan at mga anunsiyo upang makakalap ng impormasyon.

Pag-isipan kung tama ang mga nakuha mo sa mga ito bago maniwala.

PIVOT 4A CALABARZON

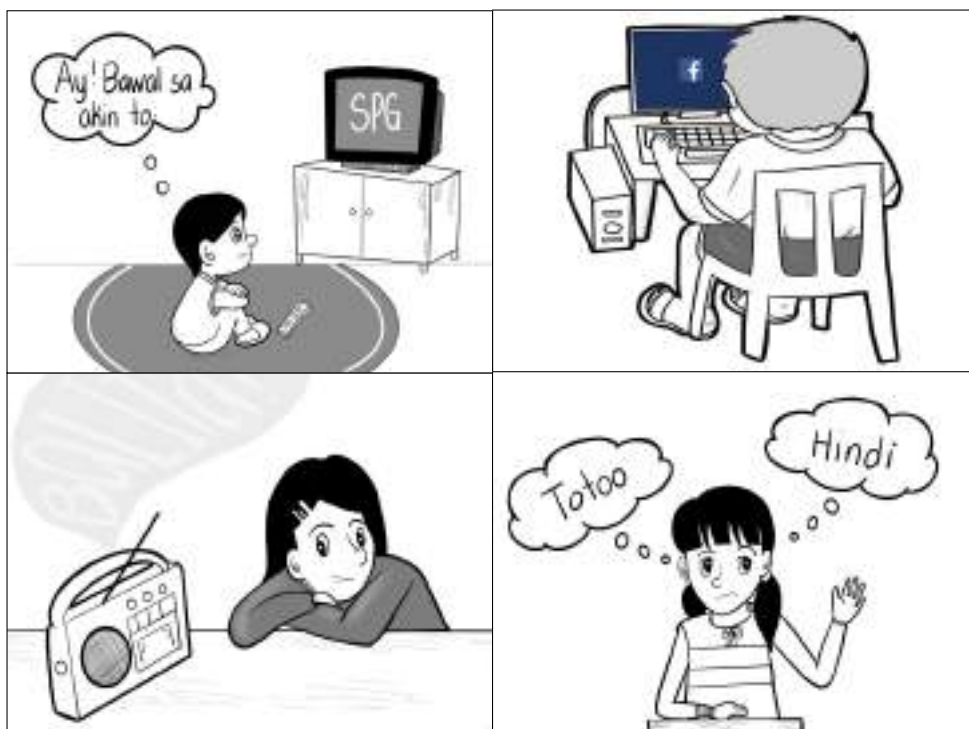
Gawain sa Pagkatuto Bilang 8: Sagutin ang mga sumusunod ayon sa iyong natutuhan sa araling ito. Isulat ang letra ng sagot sa iyong kuwaderno.

1. Upang malaman ang katotohanan sa napakaraming impormasyon, mahalagang ikaw ay maging ____
A. mapanuri   B. mapagduda   C. mabilis   D. mapaniwalain
2. Ang mga sumusunod ay mas makabubuting pagkunan ng tamang impormasyon, MALIBAN sa ____
A. radyo o telebisyon   C. kinauukulan
B. pahayagan   D. kapitbahay
3. Ang pagiging mapanuring bata ay naipakikita ni ____
A. Neil, na naniniwala sa kung anong sabihin ng kalaro
B. Jay, na nakikinig ng balita sa radyo at nanonood sa TV
C. Andrea, na hindi pinapansin ang mga nangyayari
D. Princess, na nagtatanong sa kaniyang kapitbahay
4. Gusto na ni Max na lumabas ng bahay dahil ilang buwan na niya itong hindi nagagawa. Tinawag niya ang kalaro at sinabi nitong ligtas na raw lumabas. Nagalaro na siya Ang kanyang ginawa ay ____
A. tama, dahil wala ng COVID-19 sa paligid
B. tama, dahil sinabi na ng kalaro na pwede na
C. mali, dahil hindi tama ang kanyang kinonsulta
D. mali, dahil hindi na dapat siya nagtanong pa
5. Ang mabuting maidudulot ng pagiging mapanuri ay ____
A. pagkakaroon ng kalituhan
B. pagkatiyak ng tamang impormasyon
C. paggawa ng wastong pasya at kilos
D. B at C

Pagninilay ng Katotohanan

I

Aralin

Natutuhan mo sa nakaraang aralin ang pagsusuri ng katotohanan sa pamamagitan ng pangangalap ng tamang impormasyon. Natukoy at nagawa mo ito batay sa balitang napakinggan, patalastas na nabasa o narinig, programang napanood at sa pagtatanong sa kinauukulan.

Ngayon, pag-aaralan mo ang susunod na hakbang matapos ang pagsusuri. Aalamin mo ang tungkol sa pagninilay ng katotohanan mula sa impormasyong ipinababatid sa radyo, telebisyon at maging sa **internet** at **social networking sites** tulad ng **Facebook**, **Instagram**, **Twitter** at iba pa.

Sa pagtatapos ng araling ito, ikaw ay inaasahang nakapagninilay ng katotohanan batay sa mga nakalap na impormasyon tulad ng mga nasa larawan sa itaas.

D

Ano ang gagawin mo kung makatatanggap ka ng balita? Maniniwala ka ba sa kanya? Basahin ang usapan ng magkaibigang Arnel at Macky.

1. Alam mo ba Macky, puwede na tayong maglaro sa labas. Wala ng COVID-19.

3. Narinig ko kasi sa usap-usapan ng mga tambay sa harap ng bahay namin kaya agad kong ibinalita ito sa iyo.

6. Magbibihis lang ako. Maghanda ka na at aalis na tayo.

2. Wow, talaga? Nakatutuwa naman. Paano mo nalaman?

4. O, ano pang hinihintay natin? Saan tayo maglalaro?

5. Kailangang makalabas na ako dahil may inuutos na naman si nanay.

7. Handa na ako. Tara na!

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sagutin ang mga tanong sa ibaba ayon sa naging usapan. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Ano ang sinabi ni Arnel sa kaibigang si Macky?
2. Ano ang naging reaksiyon ni Macky sa ibinalita sa kanya?
3. Saan nakuha ni Arnel ang balita na puwede ng lumabas?

Basahin naman ang usapan nina Annie at Marie habang nasa bintana ng kani-kanilang bahay. Ikumpara ito sa naunang usapan.

1. Alam mo ba Annie, puwede na tayong maglaro sa labas. Wala ng COVID-19.

2. Talaga? Ang alam ko ay hindi pa maaari. Kanino mo nalaman?

3. Narinig ko kasi sa usap-usapan ng mga tambay sa harap ng bahay namin. Agad ko ngang binuksan ang telebisyon at nanood ng balita. Mali ang usapan nila.

4. Mabuti naman at nanood ka ng balita. Nagtaka nga ako. Nang marinig ko ang sinabi mo ay agad kong naisip yong binasa ko sa diyaryo.

5. Mabuti na lang na hindi ako agad naniwala sa kanila.

6. At ako naman ay nag-isip muna kung maniniwala sa iyo.

7. Dapat talagang mag-isip muna tayo bago maniwala.

7. Tama. Magbasa, manood o makinig ng balita at pagnilayan ang mga ito.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Sagutin ang mga tanong sa ibaba ayon sa naging usapan. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Ano ang sinabi ni Marie sa kaibigang si Annie?
2. Ano ang naging reaksiyon ni Annie sa ibinalita sa kanya?
3. Saan nakuha ni Marie ang balita na puwede ng lumabas?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Sagutin ang mga tanong sa ibaba ayon sa dalawang usapan. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Alin sa dalawang usapan ang nagpapakita ng pagninilay ng katotohanan? Ipaliwanag.
2. Kung ikaw si Macky, ano ang isasagot mo kay Arnel nang sabihin niyang sa mga tambay niya narinig ang ibinalita sa iyo?
3. Tama ba ang ginawa ni Marie na nanood ng telebisyon matapos marinig sa mga tambay ang balita? Bakit?

Narinig mo na ba ang mga salitang “**fake news**”? Madalas itong sambit ng mga tao. Nangangahulugan ito na hindi tama ang impormasyong nababasa, nakikita o naririnig at kumakalat sa paligid.

Sa ganitong sitwasyon, kailangan ang malalimang pag-unawa sa mga impormasyon. Ang tawag dito ay pagninilay o pag-iisip kung ang iyong mga nakalap ay tama o naaayon.

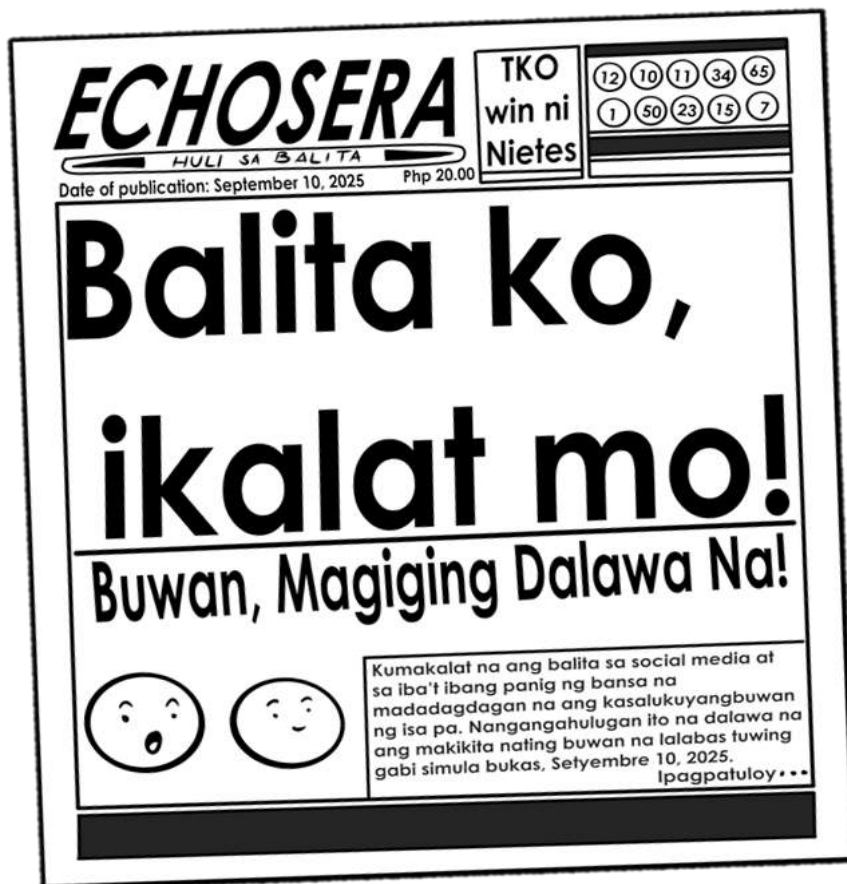

Hindi sapat na mayroon kang makuhang impormasyon mula sa diyaryo, radyo, telebisyon at **internet**. May mga balitang galing sa mga ito na kulang, hindi totoo o mali.

Iwasan rin ang maniwala sa sabi-sabi. Huwag ding agad sasang-ayon sa nakikita sa **networking sites** kagaya ng **Facebook**. Sa totoo lang, wala ka dapat na **account** dito dahil wala ka pa sa wastong gulang.

Ilan sa paraan na pwede mong gawin upang mapagnilayan ang katotohanan ay ang pagsangguni sa iba't ibang pinagmumulan ng mga impormasyon, pag-iisip kong tama ang mga ito at pagkukumpara o paghahambing sa ibang detalye.

Nagbabasa ka ba ng balita sa pahayagan? Paano mo sinusuri at pinagninilayan ang nilalaman nito? Basahin ang balita sa ibaba.

Kumakalat na ang balita sa social media at sa iba't ibang panig ng bansa na madaragdagan na ang kasalukuyang buwan ng isa pa. Nangangahulugan ito na dalawa na ang makikita nating buwan na lalabas tuwing gabi simula bukas, Setyembre 11, 2025.

Ayon sa isang source o pinagmulan ng kuwento, nabasa niya ito sa Facebook ng nagnangalang Abner.

Nang tanungin siya ay sinabi niyang nakausap niya ang isang lalaki na nakitang nakaupo sa ilalim ng isang mayabong na puno. Matapos nito ay agad siyang nag-post at ito naman ay ni-share ng iba pang gumagamit ng nasabing social networking site.

Kaya ano pa ang hinihintay mo? Ikalat mo na rin ang balitang ito. Sabihin mo sa iyong mga magulang, mga kapatid at mga kapitbahay. #

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Sagutin ang mga tanong. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Tungkol saan ang balita?
2. Kapani-paniwala ba ang mga detalye tulad ng
  - a. pangalan ng diyaryo
  - b. petsa ng pagkakalimbag
  - c. laman ng balita
3. Dapat ka bang maniwala sa balitang binasa? Mangatwiran.
4. Anong katangian ang dapat taglayin ng isang tulad mo kung makababasa ng balitang tulad nito?
5. Paano mo gagawin ang pagninilay upang mapatunayan kung totoo ito?

PIVOT 4A CALABARZON

Matapos mong mapag-aralan ang tungkol sa pagninilay ng katotohanan, kaya mo na bang isagawa ito? Magpatuloy ka upang gawin, linangin at iangkop ang mga kaalamang nakamtan mo.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Unawain ang bawat sitwasyon. Lagyan ng tsek (/) ang patlang kung ang nakasaad ay pagpapakita ng pagninilay ng katotohanan. Lagyan naman ng ekis (X) kung hindi. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

____ 1. Nabasa ni Sarah sa **Facebook** ng ate niya na may gamot na para sa COVID-19. Tinanong niya ang kapatid kung totoo ang ulat na ito at nagbasa sa **internet** ng mga balita upang patunayan ito.

____ 2. Sinabi ni Archie kay Kelvin na nabasa niya sa anunsiyo o patalastas na puwede ng lumabas sa gabi ang mga bata. Inalam niya mula sa ina at ama ang totoo.

____ 3. Agad nilunok ni Ron ang gamot na ibinigay ni Job dahil pampatangkad daw ito.

____ 4. Nagpadala ng mensahe sa **cellphone** ni Karen si Janine. Sinabi nito na may nakahahawang sakit si Leo at mag-ingat daw dito. Ipinaalam ito ni Karen sa pamilya at iba pang kapitbahay.

____ 5. Hindi na binuklat ni Trina ang modyul sa EsP dahil sabi ni Lovi ay mahirap daw ang mga aralin at gawain.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Mag-isip ng isang karanasan na napaniwala ka sa maling impormasyon. Anong gagawin mo sakaling maulit ito? Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

Ang karanasan ko na napaniwala ako sa maling impormasyon ay _____

Sa susunod, ang gagawin ko ay _____

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Gumupit o kumopya ng isang balita. Idikit o isulat ito sa iyong kuwaderno. Ibigay ang mga impormasyong hinihingi sa ibaba. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

ANG BALITANG AKING NAKALAP

1. Pamagat o **headline** ng balita:
2. Pinagkunan o **source** ng balita:
3. Petsa ng pagkakalimbag:
4. Maikling paliwanag kung tungkol saan ang balita:
5. Pasya kung katotohanan ba ito o hindi at ang paliwanag:

A

Naipakilala na sa iyo ang mga paraan upang makapangalap ka ng iba't ibang impormasyon. Dahil dito, nalalaman mo ang nangyayari sa ating bansa at maging sa iba pang bahagi ng mundo. Makatutulong ang mga ito sa iyo upang maragdagan pa ang iyong kaalaman.

Magkaganon man ay kailangan mong maging mapanuri. Higit sa lahat ay dapat mong magawang pagnilayan kung totoo at makabubuti ito.

Piliin ang paniniwalaan kung ito ay magdadala sa tamang kaisipan, pagpapasya at kilos. Alamin kung ang impormasyong nakalap ay hindi makasisira sa iyo at sa kapwa.

Bilang bata, kaya mo itong gawin. Ugaliing nagninilay upang mabatid mo ang katotohanan.

PIVOT 4A CALABARZON

Gawain sa Pagkatuto Bilang 8: Sagutin ang mga sumusunod ayon sa iyong natutuhan sa araling ito. Isulat ang letra ng sagot sa iyong kuwaderno.

1. Ang malalimang pag-unawa sa mga impormasyon sa pamamagitan ng pag-iisip kung tama ang ang mga ito ay tinatawag na ____
  - A. pagninilay
  - C. pagsang-ayon
  - B. paniniwala
  - D. pagtatanong
2. Masasabing ang mga impormasyong nagmumula sa radyo, diyaryo, telebisyon at **social networking sites** ay ____
  - A. tama, sapagkat masusing sinuri ang mga ito
  - B. mali, sapagkat hindi kapani-paniwala
  - C. tama, sapagkat madali lang makakuha ng impormasyon dito
  - D. maaaring tama o mali, kailangan mong pagnilayan muna
3. Ang mga sumusunod ay kilos na nagpapakita ng pagninilay ng katotohanan, MALIBAN sa ____
  - A. pag-iisip kung tama ang impormasyong ibinigay
  - B. paghahanap ng iba pang ulat upang paghambingin
  - C. agarang pagsang-ayon sa unang marinig o mabasa
  - D. pagtatanong sa mga kinauukulan o eksperto
4. Ang nagpapakita ng pagninilay ng katotohanan ay si ____
  - A. Monet, ikini-kuwento niya agad sa iba ang nabalitaan
  - B. Joy, marami siyang sinasangguni o tinatanong
  - C. Harry, agad siyang kumikilos ayon sa narinig
  - D. Jumar, wala siyang kahit anong pinaniniwalaan
5. Ang mabuting maidudulot ng pagninilay mo ng katotohanan ay ang ____
  - A. pagkakaroon ng mga dagdag na kaalaman
  - B. pagkakatuksa ng katotohanan
  - C. pagkakaroon ng tamang pasya at kilos
  - D. lahat ng nabanggit

Pagkilos Ayon sa Katotohanan

I

Aralin

Natutuhan mo sa nakaraang aralin ang pagninilay sa katotohanan. Nalaman mong hindi sapat ang mangalap lamang ng impormasyon. Mahalagang mapagnilayan o mapag-isipan mo kung totoo o tama ang napakinggan, nabasa o napanood. Dahil dito, makabubuo ka na ng tamang pasya. Maghahatid ito sa wastong pagkilos.

Sa huling bahagi ng unang markahan, pag-aaralan mong pagsama-samahin ang mga kasanayang natutuhan. Mula sa pagkakaroon ng katatagan ng loob upang masabi ang katotohanan ay iaayon mo ito sa pagiging mapanuri at mapagnilay.

Sa pagtatapos ng araling ito, ikaw ay inaasahang nakapagsasagawa nang may mapanuring pag-iisip ng tamang pamamaraan o pamantayan sa pagtuklas ng katotohanan.

Ano ano nga ba ang dapat na pamantayan upang malaman mo kung totoo ang isang impormasyon? Paano mo isasagawa ang mga pamamaraan o pamantayang ito? Tingnan ang bawat larawan at pag-isipan mo ito.

Halina't suriin mo ang ang mga impormasyon at gamitin ang dati at kasalukuyang kaalaman tungkol dito.

PIVOT 4A CALABARZON

Paano ka kumikilos ayon sa balitang iyong natanggap? Basahin ang bahagi ng kuwento sa ibaba.

Ang Reaksiyon ni Erik

J. Lopo

Kring...kring...kring....

Kinuha ni Erik ang kanyang telepono at sinagot ang tumatawag. “Hello, sino ‘to? Bakit ka napatawag?

“Si July ‘to,” sagot ng kabilang linya. “May sasabihin lang ako sa iyo. May ginagawa ka ba?”

“Ano iyon, July?” Wala naman. Nakahiga na ako upang matulog.

“Nag-**chat** sa akin si Glen at sinabing hindi ka raw naliligo kaya mabaho ka. Madilaw din daw ang iyong ngipin dahil hindi ka nagsisipilyo ng tatlong beses sa isang araw.”

Ibinaba na ni Erik ang telepono at dali-daling lumabas ng bahay. Sumugod siya kina Glen at tinawag ito upang lumabas ng bahay. Pagsapit nito sa may pinto ay kaagad itong sinuntok ni Erik.

Natumba ang bata at magsasalita sana ngunit biglang sinabi ni Erik na “Huwag ka ng magpaliwanag. Alam ko na ang lahat. Iyan ang nababagay sa iyo!”

Umalis na si Erik at umuwi ng bahay.

Itutuloy....

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sagutin ang mga sumusunod ayon sa iyong nabasa. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Ano ang sinabi ni July kay Erik?
2. Kanino galing ang ibinalita ni July kay Erik?
3. Anong ginawa ni Erik matapos marinig ang pahayag ni July?
4. Sang-ayon ka ba sa ginawa ni Erik? Mangatwiran.
5. Kung ikaw si Erik, ganoon din ba ang gagawin mo? Ipaliwanag.

PIVOT 4A CALABARZON

D

Ano nga bang dapat gawin sa tuwing makatatanggap ng balita o anomang impormasyon? Subukin kung matutukoy mo ito sa bawat sitwasyong iyong mababasa.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin ang bawat sitwasyon. Isulat kung Tama o Mali ang ginawang aksyon. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

- _____ 1. Hindi kaagad nagbibintang si Ellen kung hindi siya sigurado.
- _____ 2. Agad bumili ng kendi si Martin dahil nakapagpapaganda raw ito ng ngipin ayon sa nagtitinda.
- _____ 3. Nakipagtalo si Sheryl kay Vina tungkol sa kung anong programa sa telebisyon ang mas maganda.
- _____ 4. Kahit na nabasa na ni Dane sa diyaryo ang bilang ng nagpositibo sa COVID-19 ay naghanap pa siya ng ulat sa internet upang malaman kung pareho ang isinasaad na bilang ng mga ito.
- _____ 5. Sinabihan si Willy ng nakatatandang kapatid na iba ang iulat at hindi ang totoong nabasa. Hindi ito sinunod ng bata at ang tama ang binanggit niya.

Tama ba ang sagot na isinulat mo sa bawat sitwasyon? Kung iyong babalikan, ang mga kilos na isinagawa ay ang pag-iisip, agad na pagbili, pakikipagtalo, paghahanap ng iba pang ulat at pagsasabi ng tama. Alin alin sa mga ito ang sa palagay mo ay tama upang makapagsagawa ng tamang pagsusuiri at pagkilos na naaayon sa katotohanan?

Alam mo nang kailangang mangalap ng iba't ibang impormasyon upang tuklasin ang katotohanan. Natutuhan mo na rin na dapat munang suriin ang detalye o datos bago maniwala.

Naipaunawa rin sa iyo na mahalagang pagnilayan mo ang mga ito upang makatiyak na totoo o tama ang impormasyon.

Maraming batang tulad mo ang nabibigo pa ring kumilos nang wasto. Ito ay sa kabila ng nakapangalap na sila ng impormasyon. Huwag mo silang tularan. Kumilos ka nang tama.

Dahil dito, may mga katangian kang kailangang taglayin upang kumilos ng tama. Kabilang dito ang pagiging mapanuri, matiyaga, mapagtiis, mahinahon at mapagmahal sa katotohanan.

Paano nga ba maipakikita ang mga ito? Ituloy mo ang pagbabasa sa kuwento ni Erik.

Pagpapatuloy...

Nakarinig si Erik ng tumatawag sa kanyang pangalan habang naglalakad pabalik sa kanilang bahay.

“Nakita ko ang ginawa mo, Erik. Tama ba iyon,” sabi ng boses.

“Hindi ko alam ang sinasabi mo,” pagalit niyang sagot.

“Halika, panoorin mo ito upang malaman mo ang sinasabi ko.”

Napanganga sa gulat si Erik. Tila isang malaking telebisyon ang tumambad sa kaniyang harapan. Ipinakita doon ang pagtawag at pagsusumbong ni July. Naipalabas din doon ang dali-dali niyang pagsugod sa bahay ng huli at pagsuntok niya rito.

“Erik, alam kong mabuti kang bata. Gusto kong pag-isipan mo kung tama ang iyong ginawa. Tama bang agad kang naniwala kay July? Ano dapat ang sinabi mo nang narinig mo ang iniulat niya,” tanong nito.

“Siniguro ko muna po sana kung totoo bang sinabi ito ni Glen. Pinagnilayan ko rin dapat po kung totoo nga ang puna, tugon ni Erik.”

“Tama ba na sinuntok mo si Glen? Ano ang dapat mong ginawa?”

“Hindi po. Binigyan ko po sana ng pagkakataong magpaliwanag si Glen. Nagtimpi at naging mahinahon po sana ako. Patawad po at hihingi ako ng paumanhin kay Glen. **Sorry** po talaga.”

“Mabuti,” sagot ng boses. Biglang napabangon si Erik at sinabing “Hay, panaginip lang pala. Hindi ko ito gagawin sa totoong buhay.”

PIVOT 4A CALABARZON

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin ang bawat pangyayari ayon sa kuwento. Magpasya kung ito ay tamang kilos at wastong pag-uugali. Lagyan ng ☺ kung Oo at ☹ naman kung Hindi. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

- ____ 1. “Hindi ko alam ang sinasabi mo,” pagalit niyang sagot.
- ____ 2. “Gusto kong pag-isipan mo kung tama ang iyong ginawa. Tama bang agad kang naniwala kay July?”
- ____ 3. “Siniguro ko muna po sana kung totoo bang sinabi ito ni Glen.”
- ____ 4. “Binigyan ko po sana ng pagkakataong magpaliwanag si Glen.”
- ____ 5. “Patawad po at hihingi ako ng paumanhin kay Glen. **Sorry** po talaga.”

E

Matapos mong subukin, tuklasin at pagyamanin ang iyong kaalaman, handa ka na bang isagawa, linangin at iangkop ito?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Mag-isip ng isang pangyayari sa iyong buhay kung kailan naipakita mo ang wastong katangian. Lagyan ng tsek (/) ang katangiang ito mula sa kahon sa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

ANG AKING KARANASAN

☐

mapanuri

☐

mapagtiis

☐

matiyaga

☐

mahinahon

☐

mapagmahal sa katotohanan

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Pumili ng isa hanggang dalawa mula sa mga katangiang hindi mo namarkahan ng tsek (/). Ano ang gagawin mo upang maipakita ito? Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

☐ mapanuri	☐ mapagtiis
☐ matiyaga	☐ mahinahon
☐ mapagmahal sa katotohanan	

ANG AKING GAGAWIN

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Basahin ang bawat sitwasyon. Tukuyin ang katangiang ipinakikita sa bawat aytem. Piliin ang letra ng tamang sagot mula sa kahon. Isulat ito sa iyong kuwaderno.

____1. Narinig ni Eden mula sa kapitbahay na wala pa raw gumagaling sa COVID-19 sa kanilang bayan. Nanood siya ng balita at nalamang mayroong 20 na gumaling. Inisip niya kung kanino maniniwala. Nagpasiya siyang sa ulat sa balita dahil ito ay mula sa kinauukulan.

____2. Sinabihan si Jerico ng kapatid na si Francia na bibigyan siya nito ng maraming pagkain kung ililihim sa ina na kumuha ito ng pera. Sinabi pa rin si Francia ang totoo.

____3. Makailang ulit na binasa ni Fernan ang balita upang maunawaan ito at makuha ang tamang impormasyon. Kahit mabagal magbasa ay pinagsikapan niyang matapos ito.

____4. Hirap na hirap na si Lara sa pangangalap ng impormasyong isasagot sa isang gawain sa pagkatuto. Paulit-ulit siya. Sa kabila nito, tiniis niyang magbasa upang makahanap ng isasagot.

____5. Hindi nagpadala sa galit si Romeo kahit pa kinukutya siya at sinabihan ng mga maling bintang.

A. matiyaga	B. palaban	C. mapagtiis
E. mahinahon	F. mapanuri	G. magiliw
H. mapagmahal sa katotohanan	I. padalos-dalos	

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Kausapin ang tatlong kasapi ng pamilya. Hikayatin silang magbahagi ng karanasan na nagpakita ng mga katangiang nasa pahina 34-35. Ano ano ang pamamaraan o mapantayan nila upang matukoy ang katotohanan. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

PANGALAN NG KASAPI NG PAMILYA	KARANASANG IBINAHAGI	KATANGIANG NAIPAKITA
1. _____	_____ _____ _____ _____	_____
2. _____	_____ _____ _____ _____	_____
3. _____	_____ _____ _____ _____	_____

A

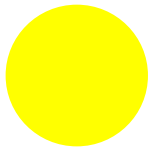
Isaisip mong maliban sa pagkakaroon ng impormasyon ay dapat mo itong i-proseso. Hindi lahat ay tama at maaaring paniwalaan.

Magsagawa ka nang may mapanuring pag-iisip ng tamang pamamaraan o pamantayan sa pagtuklas ng katotohanan.

Maging mapanuri, matiyaga, mapagtiis, mahinahon at mapagmahal sa katotohanan. Kahit bata ka pa, kaya mo itong gawin. Manatiling mabuting bata at halimbawa sa kapwa.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 8: Sagutin ang mga sumusunod ayon sa iyong natutuhan sa araling ito. Isulat ang letra ng sagot sa iyong kuwaderno.

1. Higit na magiging makabuluhan ang nakalap na impormasyon, pagsusuri at pagninilay kung ito ay ____
A. gagamitin sa pagsasakilos   C. babalewalain na lamang
B. mananatili sa isipan   D. ipagdadamot sa iba
2. Nag-isip muna si Cardo kung anong makabubuting ikilos matapos malaman na sinisiraan siya ni Carla. Ang katangiang ipinakita niya ay ang pagiging ____
A. matiyaga   C. mapagtiis
B. mahinahon   D. mapanuri
3. Nakarinig ka ng sumbong na hindi maganda, ang gagawin mo ay ____
A. magpapasalamat sa narinig
B. magsasawalang kibo na lamang
C. pananagutin ang nagsabi nito
D. lilinawin kung totoo ang sinabi
4. Ang mga sumusunod ay nagpakita ng mabubuting katangian sa pagsasagawa ng pagninilay ng katotohanan, MALIBAN kay ____
A. Glenda, na sinisiyasat muna ang impormasyon
B. Joseph, na matiyagang nangangalap ng tamang balita
C. Aljon, na maling balita ang ipinangangalat
D. Cherry, na hindi padalos-dalos sa pagpapasya
5. Bago ka magpasya o kumilos ayon sa katotohanan, mahalagang naipakita mo ang pagiging ____
A. mapagmahal sa katotohonan
B. matiyaga at mapagtiis
C. mahinahon
D. lahat ng nabanggit

Susi sa Pagwawasto

Weeks 1-2

I	D	E	A
5. X 4. X 3. / 2. / 1. / Susi sa pagwawasto 1	5. pa 4. fotoo, tiyak, 3. wasto, tunay, 2. Tama, tumapak, 1. / Susi sa pagwawasto 2	5. B 4. C 3. A 2. B 1. C Susi sa pagwawasto 4	5. A 4. B 3. D 2. D 1. C Susi sa pagwawasto 7
5. X 4. X 3. / 2. / 1. / Susi sa pagwawasto 1	5. pa 4. fotoo, tiyak, 3. wasto, tunay, 2. Tama, tumapak, 1. / Susi sa pagwawasto 2	5. B 4. C 3. A 2. B 1. C Susi sa pagwawasto 4	5. A 4. B 3. D 2. D 1. C Susi sa pagwawasto 7

Weeks 3-4

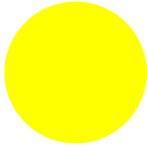
I	D	E	A
6. patalastas 5. tao 4. TV 3. doktor 2. FB 1. diyaryo Susi sa pagwawasto 1	5. Tama 4. Mali 3. Mali 2. Tama 1. Tama Susi sa pagwawasto 2	5. B 4. A, B, C, D, F 3. A, C, D, F 2. A, B, C, D, F 1. A, B, C, D, F Susi sa pagwawasto 5	5. D 4. C 3. B 2. D 1. A Susi sa pagwawasto 7
6. patalastas 5. tao 4. TV 3. doktor 2. FB 1. diyaryo Susi sa pagwawasto 1	5. Tama 4. Mali 3. Mali 2. Tama 1. Tama Susi sa pagwawasto 2	5. B 4. A, B, C, D, F 3. A, C, D, F 2. A, B, C, D, F 1. A, B, C, D, F Susi sa pagwawasto 5	5. D 4. C 3. B 2. D 1. A Susi sa pagwawasto 7

Weeks 5-6

D	E	A
5. Tama 4. Hindi dapat 3. Hindi dapat 2. Hindi dapat 1. Pangalawa Susi sa pagwawasto 3	5. Magbabasa 4. Mapanuni 3. Hindi 2. Hindi 1. Pagkakaroon ng 2 Susi sa pagwawasto 3	5. D 4. B 3. C 2. D 1. A Susi sa pagwawasto 8
5. Tama 4. Hindi dapat 3. Hindi dapat 2. Hindi dapat 1. Pangalawa Susi sa pagwawasto 3	5. Magbabasa 4. Mapanuni 3. Hindi 2. Hindi 1. Pagkakaroon ng 2 Susi sa pagwawasto 3	5. D 4. B 3. C 2. D 1. A Susi sa pagwawasto 8

Weeks 7-8

I	D	E	A
5. Hindi, Magniniliy 4. Hindi, Dapat mahinahon 3. Sumugod 2. Glen 1. Mabaho at hindi nagsisipilyo Susi sa pagwawasto 1	5. Tama 4. Tama 3. Mali 2. Mali 1. Tama Susi sa pagwawasto 2	5. E 4. C 3. A 2. H 1. F Susi sa pagwawasto 6	5. D 4. C 3. D 2. B 1. A Susi sa pagwawasto 8
5. Hindi, Magniniliy 4. Hindi, Dapat mahinahon 3. Sumugod 2. Glen 1. Mabaho at hindi nagsisipilyo Susi sa pagwawasto 1	5. Tama 4. Tama 3. Mali 2. Mali 1. Tama Susi sa pagwawasto 2	5. E 4. C 3. A 2. H 1. F Susi sa pagwawasto 6	5. D 4. C 3. D 2. B 1. A Susi sa pagwawasto 8

Sanggunian

Department of Education. 2016. "K to 12 Edukasyon sa Pagpapakatao Gabay Pangkurikulum." *lrmds.deped.gov.ph*. Accessed April 2, 2020. <https://lrmds.deped.gov.ph/detail/5451>.

Department of Education. 2020. Most Essential Learning Competencies in Edukasyon sa Pagpapakatao.

Department of Education. 2020. Revised MELC sa Edukasyon sa Pagpapakatao. RM 306, s. 2020 Corrigendum to the Enclosures in Regional Order No. 10, s. 2020, Re: Implementing Guidelines on the Implementation of MELC PIVOT 4A Budget of Work (BOW) in all Learning Areas for Key Stage 1 - 4

PAG-AARAL NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education Region 4A CALABARZON

Office Address: Gate 2 Karangalan Village, Cainta, Rizal

Landline: 02-8682-5773, local 420/421

Email Address: lrmd.calabarzon@deped.gov.ph

Save the Children